

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

MIQUÉL RIERA

L'Europa'l celebra ja
com un baix-cantant de forsa;
en breu temps arribará
al pinàcul de la gloriá.

PALMIRA

CRÒNICA

Senmana política la que acaba de transcorre. No s' ha parlat més que de la caiguda dels uns y de la pujada dels altres: de si la cosa 's quedarà com estava, de si ab mitjas solas y talóns podían approfitar-se encare las sabatas, de si ja no tenen adop y es millor llansarlas...

Lo nomenat torn dels partits se 'm figura 'l torn de una cinia.

Lo burro—ó siga 'l poble espanyol, que per lo pacient bé mereix que li diguin ruch—dóna quatre passos, y 'l rosari dels catúfols giravolta. Los qu' estavan buits s' omplan y pujan; los qu' estavan plens buidan y baixan.

Sistema rudimentari y excessivament costós.

Hí ha qui parla d' altres medis més apropiats per elevar lo *nivell*... de l' aygua.

Fins hi ha qui parla de l' empleo de *bombas*.

Pero no falta tampoch qui prenent per *bombas* de las qu' estallan, las bombas aspirants, tremola y diu:

—Lo nom de *bombas* sol ja 'm fa posar la pell de gallina.... *Nada, nada*: que continuhi la cinia, com fins ara.

* * *

Actualment un cambi de ministeri se nota á Barcelona bèn poch.

Tothom n' enrahona, ne parla tothom; pero la veritat es que ningú s' apassiona per aquestas cosas.

Los que aixecan més la veu, los que més cridan son los venedors de periódichs:

—*¡La última hora con el nuevo ministerio!*...

Y vinga vendre números... y vinga recullir monedas de cinch céntims.

Los venedors de periódichs, en semblants dias, son los únichs que 's quedan ronchs. Ara en quant al resto de la població, parla en veu baixa. Y no perque tinga pór de res, com en temps de la *ominosa tiranía*, sino senzillament, perque més ó menos, tant se n'hi endona dels que baixan, com dels que pujan.

No sucehía aixís anys endarrera, particularment en los períodos de la Revolució de Setembre.

Aixís com avuy se tracta sols de personas, llavors se tractava de ideas, y per las ideas s' apassionavan los barceloníns, perque únicament las ideas responen á las aspiracions dels pobles desinteresats.

—Lo que no 's cou per tú, déixaho cremar—diu un refrán de la terra.

Y la marmita del pressupost avuy no bull pèl poble.

En aquell temps en que la llibertat era una aspiració general, y la democracia un dogma, y 'ls drets del ciudadá lo que més aquest volia y estimava, perque encare estava fresca la sanch que pera conquerirla s' havia derramat, en aquells temps las crisis ministerials eran verdaderas crisis políticas, y en la resolució de las mateixas hi prenia l' opinió pública una part activa, aixecantse corrents simpáticas ó antipáticas al nou estat de cosas, que naixía fort ó naixía débil, segóns respongués més ó menos á la forsa y al impuls de aqueixas correts.

Avuy, en cambi, tot se reduheix á un cambi de cigarro.

Ab la punta de l' un s' encén l' altre. Algunas vegadas s' apura fins á la colilla: altrás vegadas comensa á cremar per dintre y á fer una pudor insoportable y es menester llansarlo.

Y 'ls que fuman son sempre 'ls mateixos; y 'l qui escup es sempre 'l país.

* *

Lo cambi de ministeri en lo únich que pot influir, per lo que respecta á la vida local, es en l' Ajuntament.

Es una viva llástima que 'l Sr. Sánchez de Toledo no haja pogut *rematar la suerte*.

Tenia la lletra de la Memoria llesta, y anava á posarla en música. Se ignorava quants parells de hemols havia de tenir la música del mestre Sánchez de Toledo, y no se sabia tampoch si tindria carácter d' ópera ó de opereta, ó si seria més ó menos ballable, per us de certs sarauhistas.

De totas maneras aquests temían que per aquesta vegada 'ls hi havia tocat ballar ab la més lletja.

Lo cambi de ministeri ha vingut á frustrar l' espectacle que tothom esperava ab gust... tothom menos ells.

No per aixó poden estar gayre alegres.

La pujada dels sagastins implica un cambi en la corporació municipal.

Y aixó 'ls sarauhistas ho coneixen, ho senten.

—No sé—deya un d' ells l' altre dia, comunicant als séus compinxos las sévas impressions més íntimas—aixís com avants somiava sempre bitllets de Banch, ¿sabéu qué he somiat aquesta nit? ¡He somiat escombras!...

* *

Deixantnos ja de sarauhistas, l' única exclamació que s' escolta avuy es la següent:

—¿No es una viva llástima que 'l cambi de ministeri haja vingut á turbar la son á qu' estava completament entregat lo pacífich D. Domingo.

¡Pobre Sr. Martí y Gofau!

Ell podía dir:

—*La alcaldía es sueño*.

Y á lo millor de pesar figas, quan á tot lo que li preguntavan deya que sí ab lo cap, sent á la Casa Gran una ruidosa disputa, y als crits y á la gatzara de la mateixa, 's desperta sobressaltat.

Toca 'l timbre y compareix lo porter.

—Escolti—li diu—fassi 'l favor de dir á aquests senyors qu' están alborotant, que fassin lo favor de callar, perque no 'm deixan dormir.

Lo porter se queda allá plantat, en sa presencia, sense atrevir-se á donar un pas.

—¿No sent lo que li dich?—replica D. Domingo.

Y 'l porter respón ab timidés:

—Jo .. la veritat... no m' atreveixo.

—¿Cóm s' entén aixó!... ¿Y per quín motiu no s' atreveix á cumplir las mévas ordres?

—Ja veurá, D. Domingo... Vostés son los temporers de la casa... Vostés á la curta ó á la llarga se 'n van... Nosaltres, en cambi, 'ls pobres empleats ens quedém aquí, mani qui mani, y hem de estar bé ab tothom per conservar lo pá de la familia.

—Pero, ¿y ara? ¿qué s' empatolla?... ¿Qui parla de anarse'n?

—¡Ay, ay, D. Domingo! ¿qué no ho sab?

—¿Qué?

—Mientras vosté dormía ha caygut lo ministeri.

—¿De veras?

—Tal com li dich, D. Domingo.

—¿Y qui ha pujat?

—En Sagasta.

—No parlis més: ara conech la veu de aquests que disputan... Son en Maluquer y en Gassó, ¿no es veritat?

—Sí, senyor: ja fa estona que 'ls Srs. Gassó y Maluquer s' están disputant la vara.

DESPEDIDA

—Aquí té la dimissió,
y no estich per més *jarana*.
—¿A quién la debo entregar?
—A qui li dongui la gana.

D. Domingo, sense sentir pena ni gloria per la notícia que tant repentinament acaban de donar-li, fa un badall, y mentres maquinalment agafa la ploma, se dirigeix al porter y li diu:

—Si 'l Sr. Tort y Martorell es á la casa, que tinga la bondat de venir un moment.

*
**

D. Domingo 's queda sol. Pren un plech de paper, suca la ploma y escriu una curta estona.

Apareix *D. Cavieritu*: com apenas alsa dos pams de terra no se 'l veu entrar, s' acosta á la taula del despaig, s'alsa de puntetas, y fent una contracció sobre la taula per pujar més qu' ella, diu:

—¿Vosté m' ha demanat?

—Óla, sí—fa D. Domingo.—Precissament ara acabo d' extendre la dimissió d' arcalde. Vosté es primer tinent, per lo tant á vosté li toca la successió legítima del càrrech. ¿Vol acceptarlo?

—Ab moltíssim gust. Confesso que jo ambicio-

nava 'l pá; pero ja que no hi ha més remey, me contentaré ab las engrunetas.

—Tingui, aquí ho té tot. Fassi d' arcalde mentres los Srs. Gassó y Maluquer se posan d' acort.

—En aquest cas—diu en Tort, dibuixantse en sa carona una sonrisa mefistofélica—pot ser ho seré més temps de lo que molts se figuran, perque avants los Srs. Maluquer y Gassó no hajan arribat á una avinensa, n' hi ha per rato.

Y 'l Sr. Tort, ab una agilitat pasmosa agafa la vara, y servintse d' ella á tall de garrotxa, cau de un salt que hauria envejat lo mateix Chicorro, sobre l' ample silló presidencial.

D. Domingo pren lo sombrero y se 'n va. Al arribar á la porta 's gira.

—Ah, Sr. Tort, ja ho sab... Si alguna cosa se li ofereix, envihi recado á casa, y digui que 'm despartin.

*
* *

Mentres tant al Cassino de la Plassa Real reyna animació desusada.

Las propostes de socios cauhen allí com pluja menuda. La indiferencia, l' apatia, la mandra de molts ciutadans s' evaporan al calor del sol que més escalfa, y la pluja de pretensions no cessa un sol instant.

Un socio antich deya:

—Si aixó continúa, no tindré més remey que mudar de casa. Aquí prompte no s' hi cabrá.

—No, de cap manera—responia una víctima de la Lley Mellado, qu' espera passin los quatre anys pera tornar á las *andadas*.—Jo m' oposaré enérgicament á que 'ns moguem de aquí.

Y al mateix temps, aixamplant las oberturas del nas, aspirava ab forsa, emportanse'n los perfums suculents que pujavan del Restaurant de Fransa.

Aixis es avuy la política barcelonina.

Los que no poden menjar, ensuman.

P. DEL O.

AIXÓ VÁ Á OPINIÓNS

SONET

Es la dona la estrella que ilumina,
segóns uns, nostres passos en la vida;
per altres, un abisme sense mida
ahont rampa rellisquent a 'ns encamina.

Es l'obra més perfecta y més divina
que Déu posá en lo mon, flor esquisida
y un laberinte inmens ahont la surtida
trobar pocas vegadas l' home atina.

Un ángel de bondat que 'l bé 'ns inspira;
un dimoni que 'ns mata ó atropella;
la ventura major perquè un suspira;
lo veneno que 'ns tira á la paella.
Ja está vist, tothom parla de la fira
conforme á lo negoci que fá en ella.

P. TALLADAS.

¡EN GUARDIA!

¡Endavant!... ¿Veuen si 'n tenen de rahó 'ls que diuen que las rifas son una cosa immoral?

Més que immoral: mortífera y dolenta per la salut.

A Madrid els ho explicarán ab tots los detalls necessaris.

Era una pobra bugadera—una *lavandera*, com diuen allí—y la bona dona, sense pensar res de

mal y ab tota la ignocencia del món, va y compra un décim del últim sorteig.

A primera vista semblava un número tan inofensiu com qualsevol altre. Era 'l 5,539: una verdadera *camama*, que diria un jugador inteligent, d' aquests que suman las xifras y miran si *cantan* bé ó si desafinan.

¡Lo 5,539! Ni era cap y qua, ni feya *dinou*, ni tenia mitat exacta; venia á ser, en una paraula, un número de rebuig, que ni á mitj preu podia acceptarse.

Naturalment, la infelís bugadera, fentse càrrech de totas aquestas circunstancias, si bé, com tot fill de vehí, desitjava que la sort s' apiadés d' ella, perque realment estava ab molta necessitat, no se 'n refiava gran cosa, y esperava tant treure un premi enrahonat com ara plouhen cindrias.

¡Per supuesto! ¿qué volen anar á esperansar ab un número tan poca solta com un 5,539?

Pues á pesar d' aixó, vé 'l sorteig, l' urna misteriosa dóna las voltas de reglament, y al anunciarse la primera... surt lo número 5,539.

La bugadera s' entera de la noticia, sab que li tocan cinch mil duros, posa 'ls ulls en *blanch*, dóna un giravol... y cau á terra, morta.

¿Qué tal? Lo fet es tan trágich com histórich: tot Madrid ne va plé, y aquí están los papers públichs que 'm guardarán de mentir.

¿Qui havia de dir que un numerot tan vulgar com lo 5,539, s' havia de dedicar de cop y volta á treure primeras sorts... y á matar bugaderas?

Al buen entendedor... ab un sol difunt li basta.

Aquesta desgracia ocorreguda tan próximament al sorteig de Nadal, me sembla un avis de la Providencia.

Si una dona, que al fi y al cap, no més havia tret cinch mil duros, se 'n va á can Pistraus al sapiguerho ¿qué será dels desventurats que tinguin la sort, ó la desgracia, —no sé com dirho—de treure la primera de Nadal?

Crech formalment qu' es indispensable prepararnos ab antelació per rebre aquest cop brutal, perque seria molt sensible que 'l día 23 traguessim siscentos mil duros, y 'l día 24 ens portessin convenientment embalats al cementiri de can Tunis.

Desde que sé aixó de la bugadera de Madrid, no puch evitarho; tinch un décim, y cada cop que me 'l miro, 'm sembla qu' estich veyent una bomba de dinamita ab la metxa encesa... ¿Si reventará? ¿si no reventará? ¿si m' enviará al camp de la quietut com á la dona del 5,539?

Jo no sé vostés quinas precaucions pensan pendre; pero un conegut meu qu' está enterat del cas, me deya ahir que 'l qu' es ell ja té una maniobra preparada.

—¿No es la primera impressió—diu ell—la que tomba d' esquena?

—Efectivament.

—Donchs, bueno: quan vinguin las llistas de la rifa, en lloch d' anar jo á mirar los números, faré anarhi á la sogra...

¿Quinas ideas més depravadas! ¿eh?

—D' aquesta manera—anyadeix l' home, arrodonint lo seu pensament,—si es veritat que la sort mata, en cas de que tregui la primera, treuré dugas rifas al mateix temps.

Lo graciós es que, á pesar dels evidents perills que 'l premi gros entranya, més ó menos descaradament, tothom manifesta la séva predilecció per la primera.

¡No se 'n fan poch de càlculs y calendaris sobre aquesta base!

¡CESSANT!

Vaja, ja se li ha acabat
lo xuclar del presupuesto;
tórnisen á fer pegats,
qu' es lo séu verdader puesto.

A horas d' ara no hi ha espanyol que no estiga convertit en un Alejandro Dumas (pare.)

¡Si se 'n forjan d' ilusions y projectes! ¡si se 'n edifican de castells damunt de la problemática é insegura arena del premi gros!

—Si trech la primera —diu un que té un décim per ell sol—me compraré una casa al Ensaxe y una torreta á Sant Gervasi.

—Si per casualitat trech la grossa—exclama un altre—me 'n aniré á vivre á Paris, perque aquest Barcelona está ja inaguantable.

—Jo—replica un que se las péga de filósop—si tinch la fortuna de treure, procuraré beure y menjar bé, y no 'm miraré la cara á ningú.

L' un projecta comprarse un cotxe, l' altre 's limita á pensar ab un caball; aquest somia ab lo

palco que tindrà al Liceo; aquell ab los tips de xampany que 's farà cada ápat...

Y 'ls pobres infelissos no 's recordan de la bugadera de Madrit, que per la insignificant cantitat de cinch mil duros, se 'n ha anat á passeig ab una senzillés aterradora.

¡Per cinch mil duros!

Tirin cálculs: si per cinch mil duros se mor' una persona ¿quina mortalitat li correspón al premi de siscentos mil duros?

Qualsevol individuo una mica fort en números els dirá que, en rigor, las defuncions que li pertocan al premi gros son cent vint, sense contarhi las participacions y 'ls menors d' edat.

¡Cent vint y pico de personas, victimas de la des-

gracia d' haver tingut la fortuna de treure la primera!

Vaja, mirinho com vulgan, aquests comptes esgarrifan á qualsevol...

Lo únich que consola una mica, es que, en mitj del gran número de ciutadans que posém á la rifa de Nadal, son pochs los que 'ns podém morir de alegria per haver tret la primera.

Perque de primeras no més n' hi ha una.

Es veritat que si no 'ns morim d' alegria ab motiu de tréurela, sempre 'ns queda 'l recurs de morirnos de rabia... per no haverla treta.

A. MARCH.

Á UNA CORISTA

Tú qu' en las taulas te vals dels polvos ab que 't coloras per semblá á una part del públich mes joveneta y vistosa, un medi 't vull explicar ab condició que si 'l probas has de estalviarte 'ls diners dels colors que sempre 't posas.

Lo medi senzillament consisteix en poca cosa, y es, qu' al sortir á las taulas tingas un xich de vergonya.

ANTONET DEL CORRAL

PETITESAS

Las aceras del carrer son estretas. Dugas personas en la mateixa direcció no poden passarhi.

Ab tot, l' Ajuntament, en la séva alta sabiduría, hi ha deixat colocar una castanyera, que pagant quatre duros (y un de propina perque la despatxin depressa), ha obtingut autorisació pera ocupar la acera tota la temporada.

Naturalment, la pobra castanyera s' ha instalat en la propia cantonada, perque es un lloch de més vista, y ab los seus trastos, lo fogó y 'l tamboret, impossibilita d' una manera complerta la circulació.

L' acera queda per uns quants mesos convertida en propietat absoluta de la castanyera. Al tombar lo cantó, *desde el zapatero al rey*, tothom ha de baixar.

Tant si plou com si no plou; tant si 'l carrer está intransitable, com si la pols ó 'l fanch hi son en quantitats moderadas, al arribar á la cantonada, 'ls drets que 'l transeunt té sobre l' acera quedan caducats, y no li queda altre remey que tranzitar per allí ahont passen los burros y 'ls caballs.

—Castanyera, miréu que feu nosa.

—Salti de l' acera y passi per baix.

—Es que...

—Tinch lo permís del excelentíssim Ajuntament; pago quatre duros y un de propina.

Y si 'l ciutadá té l' atreviment d' insistir en sas reclamacions, may deixa de surtir un municipal—que en cassos aixís es quan treballan de gust—y se sent una sentència com aquesta:

—Hombre... no sea impertinent: cuando una castanyera ha pagat, es una persona sagrada y puede hacer lo que le acomode.

—¿Pero vosté troba just que...

—Yo—interromp lo municipal—trobo chust todo lo que sea hacer respetar... la chusticia.

—Y 'ls fogóns de las castanyeras.

En fi, que á pesar de tot, la torradora y 'l tamboret segueixen ocupant l' acera y que la inviolabi-

lilitat de la castanyera queda solemnement consignada en lo Códich municipal.

Per la part d' avall del carrer camina á pas acompasat un nen de cinch ó sis anys.

Porta alguna cosa, un paquetet á la má.

Tal vegada vé d' estudi; potser sa mare l' ha enviat á portar ó á buscar algún encárrech.

Lo nen es hermós; un angelet de cinch anys, una mica arrupidet pèl fret, que ja comensa á apretar.

Va seguint per l' acera ab la cómica gravetat d' un homenet de boyna y calsa curta.

Camina, camina sempre, en la direcció que té trassada; pero al arribar á la cantonada, l' embrás de la castanyera l' obliga á baixar.

Lo nen ho fa maquinalment, y 's disposa á girar lo cantó.

En aquell moment, un carruatje, que vé per l' altre carrer, tomba fregant l' acera; lo nen se troba sense adonarsen sota las patas del caball y las rodas del cotxe... la castanyera fa un crit, lo vehicul desapareix... y sobre las pedras del carrer hi queda 'l cadávre trossejat d' un nen de cinch anys, que ha mort perque l' Ajuntament, per quatre duros, deixa ocupar las aceras en los llochs més perillosos...

MATÍAS BONAFÉ.

¡POBRA DONA!

Fá un' hora que son espós ha entregat l' ánima á Déu, y mentres los parents corran á buscar lo menester perque pugan enterrarlo aquell mitj día mateix, ella resta compungida llansant sospirs y gemechs, y derramant pels séus ulls llágrimas de sentiment, que demostran lo moltíssim que en aquell moment sofreix, contemplant lo fret cadáver del que aymava ab cega fé.

De sopte se tranquilisa; y, fent un esfors suprém, davant l' imatge de Cristo crucificat en la creu boy postrantse de genolls, aixís diu, ab tó fervent.

—¡Senyor misericordiós! A vos que sou justicier, ayuy, vinch á suplicarvos qu' escoltéu lo méu accent.

Haventse mort mon espós ¡ay! jo també 'm moriré si vos ab vostra clemencia y ab vostre poder inméns compadiu la méva sort no féu que d' aquí poch temps, puga arreplegá un altre home... ¡que siga tan bó com ell!

J. Usón.

ACUDIIS

Una dona del poble baixava un dia l' escala de l' Audiencia donant la má á un xicotet que plorava desafortadament.

Apurada pels crits que feya aquella criatura, li digué:

ARCALDE DE PASSO

No arriba pas á fé 'l bulto
d' una nou;
mes, péls dias que ha de serne,
ja ni hi ha prou.

—Guárdate 'ls per quan siguém al carrer aquests plors, fill méu: aquí si 't sentissen, podrien clavarte una causa pels bigotis.

A un geperut que anava á treure 'l passaport, l' oficial encarregat d' extendrel li preguntá:

—De ahont es natural vosté?

A lo qual contestá 'l geperut ab molta flema:

—Ay, ay, ¿que no ho veu? de cintura en avall.

—Lo vell y antich, avuy ja ningú ho estima— deya un subjecte referintse al luxu actual.

—Donchs, miri,—li replicá un jove—hi ha cosas antigas y fins passadas de moda que jo me las estimo ab deliri.

—¿Quinas cosas son aqueixas?

—Las unsas de perruca.

ANTONET DEL CORRAL.

Com de costum, á cada hora de dinar, están disputant marit y molla.

—No sé quin sant me deté, com no 't tiro un plat pel cap—diu lo marit.

—Tú tè 'n guardarás prou—respon la muller.

—Clar que me 'n guardaré: perque podria tren-carse, y 'l plat val lo doble que tú.

T. T. T.

LLIBRES

LA FEBRE D' OR.—*Novela de costúms del nostre temps*, per NARCÍS OLLER.—*Volúm III*.—A la sortida dels dos primers volúms de aquesta novela, formularem l'opinió que'ns meresqueren. Opinió altamente favorable fins al extrem de que deguerem reputar la última obra del eminent novelista catalá, com la millor que ha brollat de la seva ploma.

Davant del ters volúm refermém aquesta opinió.

Oller en la *Febre d' or* ha trassat un quadro vastísim de la vida barcelonesa en una época memorable, déu anys enrera, quan entre las agitacions bursátiles s' improvisavan rápidas fortunas, y una vida cursi de ostentació y luxu donava á la ciutat catalana un desusat aspecte.

La crescuda ab totas sas bojerias es lo tema dels dos volúms primers de la *Febre d' or*: al desglás de tantas maravellas y á la cayguda de tants castells de cartas está dedicat l' últim volúm.

Un home audás y afortunat, en Gil Foix, es lo protagonista de la novela: la seva familia y las relacions que sosté aixamplan lo quadro, fins á donarli proporcions d' estudi social. Son moltes las figuras que apareixen en lo curs de la novela, n'hi ha de principals y n' hi ha de secundarias; pero just es consignar que ocupan totas lo terme degut y tenen las proporcions que las hi corresponen. N' hi ha de preciosas. Un creu conèixerlas, veurelas, parlar ab ellas.

Y del contacte de unás ab otras ne surgeixen sorprendents descripcions de costúms barcelonesas pintadas de má mestra.

En lo darrer volúm es ahont menos abundan aquestas que tant nos han agradat en los dos primers. Y la veritat es que no hi fan cap falta, perque 'l desenllás exigeix més rapidès en lo moviment.

Lo desenllás se prepara, pronunciantse en la persona del protagonista, distraccions alegres com la seva anada á Paris, en companyia de una bona pell y cansanci de la familia, fastiguejada ja de tanta riquesa artific' al y ficticia com afectada vivament per la mort de la casulana senyora Mónica; pronunciantse també en ell l' ambició política, l' afany de figurar, que á tants *parvenus* vá afectar en aquella época memorable; y la cosa s' agrava gracias á la guerra intestina que á la més minima contrarietat se declara entre sos parents y auxiliars, separantse d' ell los bons, los que l' ajudavan ab desinterès, y quedant entre las grapas dels que sols miran per ells y acaban per precipitar la seva ruína.

Tot lo que succeheix es just, está admirablement

preparat, s' desenrotlla ab una naturalitat pasmosa y mitjansant una certera observació del natural.

Fins lo cambi de caràcter de la Delfina, enamorada de son oncle artista, y trasmudada á favor de aquest enamorament, constituheix una nota tendra y simpática que sense desviar lo curs de l'acció general de la novela, endolsa ab suau emanació idealista, las asperesas de la tremenda cayguda del empedernit bolsista.

No tenim temps, ni 'ns queda espay pera fer de la millor novela de Narcís Oller un delingut anàlisis. La reputem una verdadera joia de la literatura catalana, y la creyem destinada á viure llarch temps, com una pintura justa, fidel, conciensuda, de una época, com la de la febre bursátil, en una ciutat com la nostra.

Contribuhirá ademés á son éxit segur, la forma primorosa de la mateixa, la magistral manera d'estar escrita, que revela aptitud suficient en lo català modern pera transportar ab gran vivesa de color y ab pasmos relleu los quadros de la vida real.

En resúm: *La febre d' or* es un llibre viu, escrit tot ell en una llengua viva. La novela catalana adquireix un nou y poderós exemplar de la importància real y efectiva, que dintre de la literatura general li donan, los que ab tan talent y tan notables disposicions com lo Sr. Oller saben cultivarla.

VENTA DE HIJOS. — *Novela española*, per don M. MARAÍNEZ BARRIONUEVO. — La ploma fecunda del escriptor andalús no 's cansa ni sossega. Corra sempre ab gran facilitat sobre 'l paper, escampant á son pas dolsas emanacions poètiques.

Escriptor de fantasia brillant, no 's desmenteix may. L'acció de una obra, per senzilla que sigui, cobra desseguida 'ls encants que li proporciona son temperament literari, exhuberant á tot serho.

Lo que succeheix ab altrás novelas, passa també ab *Venta de hijos*, en la qual veyem una miseria social exposada, no ab la cruesa y ab la desnudés ab que ho faria sens dupte nn autor de la escola naturalista, sino ab certa discreta atenció, que naix precisament de la tendència poètica de aquest autor, saturat de sentiment.

Aixís es que la novela no sols interessa per la seva acció y per la pintura dels personatjes qu' en ella intervenen, sino també ademés y en gran part, per sa exquisida forma literaria.

Una vegada s' ha comensat á llegir, es difícil deixarla. En ella hi ha dos arguments que 's compenetraran y donan més y més valor al llibre.

Editada ab molt gust, ab hermosas ilustracions de M. G. Simancas, forma un llibre preciós, digne rival dels millors que 's publican al extranger, y capás de tentar á tots los aficionats als verdaders primors tipogràfics.

RATA SABIA.

L' HIVERN

Ja hi som.

Los arbres, ja sas fullas abandonan,
impulsalts per lo vent;
y totas las verdors que 'ls camps coronan
van desapareixent.

Ja surt ufá á lluhir sa rica capa
lo qui la pot comprar;
y aquell que no té rals si un duro atrapa
la va á desempenyar.

Ja 's vehuen pels carrers las castanyeras
plantadas al cantó;
y 'ls jornalers encenen grans fogueras
per entrá en reacció.

Ja s' están preparant las grans paradas
de neulas y turrans...
y ja las mans se 'm posan abultadas...
ija 'm surten panallons!

EGO SUM.

PRINCIPAL

A benefici de 'n Donato Jiménez, ¿qué s' ha de posar per donar gust als entusiastas del laboriós actor, sino la famosa comedia antigua *Entre bobos anda el juego*?

Aixís va ferse l' altre dia, com ja s' havia fet altrás vegadas, trobant *D. Lucas del Cigarral* aquella acullida simpática, franca, plena de admiració que alcanza sempre en Jiménez al desempenyar un paper que sembla talment escrit exprofés tenint en compte la seva figura, 'l tó de la seva veu y la qualitat de la seva declamació.

* *

S' anuncia en aquest teatro una curta tanda de funcions á càrrech de la famosa *divette* Ana Judic, una de las celebritats més legítimas del *vaudeville*.

Los que varem tenir ocasió de véurela anys enrera en lo teatro Lirich, la recordem ab verdadera delicia.

Es un primor... casi diríam la perfecció dintre del género que cultiva.

LICEO

En Valero acaba 'l número de las funcions que té compromesas, y estant malalta la soprano Arkel, tenint l' empresa necessitat de posar l' obra de Bretón *Gli amanti di Teruel*, diumenje, per dirho á tall de cirurgia, *cortó por lo sano*, contractant de cop y volta á la tipie Sra. Muñoz, la qual havia cantat la mateixa partitura en lo *Bon Retiro* una pila de nits seguidas.

Y á pesar de que no es lo mateix lo *Bon Retiro* que 'l *Liceo*, y á pesar de haverse improvisat lo seu debut, ja que per ella no hi hagué temps de fer ensaigs, lo cert es que quedá molt lluhida en la interpretació de donya Isabel de Segura, fentse aplaudir repetidas vegadas.

Lo tenor Valero, que siguié qui estrená 'l paper de Marsilla, 's distingí com sempre notablement, havent hagut de repetir la trova del prólech, cantant ab notable intenció dramática l' escena del arbre y fentse aplaudir sobre tot en lo gran dúo del acte quart.

La Fabbri interpretá molt acertadament lo paper de Zulima, sent aplaudida en l' acte primer y en lo dúo del segón.

Los demás artistas se portaren bé, y 'l mestre Mugnone, á pesar del poch temps de que havia pogut disposar pera ferse càrrech de una obra per ell enterament desconeguda, féu gala de son talent de mestre director, y alcanzá extraordinaris aplausos.

Es aquesta una de las pocas vegadas en que deixan de confirmarse 'ls mals presagis del públich.

Més val aixís.

ROMEA

La comedia *Lo mohiment continuo*, examinada ab un criteri una mica exigent, ab dificultat podria classificarse entre las produccions corresponent á un género literari. Es més aviat una obra acaricaturada. La majoria dels personatjes tenen poch que veure ab los qu' existeixen en la vida real. L' argument no presenta tampoch una gran novetat, ni desperta gayre interés.

COM SE CAMINA

Davant d' un balcó, ahont hi ha noyas guapas.

Quan s' está frente al enemich.

Quan tocan las dotze, y á las dotze 's comensa á fer servey.

Quan se va curt de fondos y 's passa per davant de cal sastre.

Y á pesar de tot, l'obra fa riure al públich. 'l distreu, y en certs moments lo complau.

Si l'autor se proposava únicament lograr aquest resultat, pot molt ben envanirse de haverlo conseguit, com aixís ho demostra 'l fet de haver sigut cridat á las taulas al final de tots tres actes.

La majoria dels papers, ja bastant carregats per ells sols, ho aparegueren encare més, gracias á la interpretació que donaren á l'obra alguns actors.

Prescindint de la Sra. Parrenyo, qu' estigué discreta com sempre, si bé hauria de procurar correctir certs defectes de pronunció, 'l Sr. Capdevila, actor dotat de verdaderas facultats, extrema las sévas actituts y 'ls séus moviments fins arribar á una verdadera frisansa. Encare que una part del públich aplaudeix sempre totas las exageracions los actors que valen y poden passarse'n, no haurian may de buscar las riatllas per aquests medis tan vulgars. Tingan present, sino, l'exemple que 'ls donava l'inimitable Fontova.

Lo Sr. Soler estigué molt bé dintre de la caricatura que per ell escrigué l'autor, qui sens dupte, no tingué en compte que un diputat de tals condicions no alcansaria may una credencial del ministre de la Guerra.

¡Cá!... Ni 'ls mils. Jo li asseguro al Sr. Bordas que 'l govern ni l'encasillaria.

Estigueren acertats dintre de sos respectius papers los Srs. Martí, Goula y Pinós.

TIVOLI

Quinze ó setze anys deu fer ja que 'l Sr. Liern vá escriure l'obra *El testamento azul*, y á pesar del temps transcorregut, aquesta producció no era encare coneguda á Barcelona. La veritat es que si de la lletra sols havia de refiar-se, no mereixia serho.

Pero á més de la lletra hi ha la música, deguda á tres compositors de talent, los Srs. Barbieri, Aceves y Oudrid, avuy ja mort, en sos bons temps autor de *El molinero de Subiza*, y de aquesta música varen tenir que repetirsen alguns números molt garbosos; y á més de la música hi ha 'l decorat y alguns passos de ball, y aixó si que assegura l' éxit de la representació.

Per que es de saber que l'obra ha sigut posada ab verdadera esplendidés, com es ja costum en aquella casa, havent agradat molt entre altras, una preciosa decoració del Sr. Chia que representa l' interior del Circo de Price.

Y entre 'ls balls, lo pas dels clowns excita l' entusiasme del públich, y altras passos se fan també molt agradables.

De manera que aquesta vegada l' éxit, á qui correspon de plé á plé es á la empresa, la qual ha demostrat qu' en realitat no hi ha obra dolenta, quan se posa ab inteligencia y á tot gasto.

NOVEDATS

Lo melodrama *Jaime Durand*, arreglat del francès pels Srs. Vidal Valenciano y Pere Antón Torres, es una producció qu' está destinada á popularisarse per la tendencia social qu' enclou, y que 's manifesta en la pintura simpática de la classe obrera, la qual, resalta més y més al costat de la depravació de un fill de fabricant.

Los tres primers actes sobre tot, y mentres l' acció de l'obra versa sobre 'l descobriment de un robo, son sumament interessants, y no rebassan los limits del género verdaderament dramátich.

Pero després, quan l' acció cambia d' objecte, originantse casi diriam un nou argument, l' interés ja no es tant sostingut, algunas escenas son

en extrem violentas y 'ns trobém en plé melodrama.

Existeix, donchs, dintre de la producció un verdader dualisme.

En cambi, alguns tipos están pintats ab má segura. Serveixi d' exemple 'l generós obrer que ha tret la rifa y 's converteix en senyor, conservant no obstant del operari totas las andansas en lo cos, tota la generositat en l' ánima. Aquell tipo sol proporciona á l'obra una extraordinaria amenitat.

L' arreglo 's distingeix sobre altras produccions análogas que solen ser malas traduccions, pel vigor de la frase, per l' animació del diálech y per la correcció del estil. Aquesta es una nova condició que la fá doblement apreciable, proporcionant als actors una gran facilitat en la dicció.

Se distingiren la Sra. Mena y las Srtas. Sala y Galcerán, y 'ls Srs. Tutau, Oliva, Parrenyo y demés actors.

La direcció escénica esmerada.

CATALUNYA

L'obra titulada *Guerra europea* es una revista ab tots los inconvenients de aquest género, lletra del Sr. Segovia y música del mestre Mateos.

En la obra hi ha algún quadro molt ben trobat, ab xistes abundants, produhint millor efecte sos dos trossos primer que l' últim.

En la música hi ha bastants números agradables, distingintse 'l ball inglés, lo coro dels italians y unas habaneras que canta ab molta sandunga la Srta. Cubas. Aquesta artista, la Sra. Llorens y 'ls Sr. Palmada son los héroes de la representació.

Entre las decoracions sobresurt una vista de la penya de Gibraltar pintada ab molt acert pel senyor Urgellés.

En conjunt la producció vá agradar molt y es de creure que s' aguantará llarch temps en los cartells.

CIRCO EQUESTRE

Pantomima nova.

L' actual se titula: *Mansueto ó los héroes del Bruch*.

Estém, donchs, en plé patriotisme.

Y com lo patriotisme, encare que siga de broma, agrada sempre, de aplausos al Circo Equestre no 'n vulgan més.

N. N. N.

LA MEVA CAPA

La vá estrená 'l meu avi.
¡Deu l' haja perdonat!
Segóns ell vá contarme,
lo jorn que 's vá casar.

¡Que n' era de bonica!
¡Que n' era de flamant!

Diu que totas las noyas
mirávanlo al mostrar
per los carrers y plassas
la capa rumbejant.

Y més d' una vegada
solian exclamar:

—¡Que 'n deu valer de pelas
la capa d' en Bernat!

Després passá al meu pare,
lo qui la vá portar
molt temps, y ab ella anava
per tot, fins á ballar.

Miréu si n' estaria
que no la deixá may,
istiu é hivern la duya
sens tréures'la en tot any.

Més tart y quan ja 'l pare
ab greu la vá deixar,
vá encarregar-se d' ella
en Pau, mon germá gran.

Aquest com que estudiava
per esser capellá,
ab un barret de copa
vá ferla debutar.

Llavors vá trasformarse
d' un modo radical;
puig que de peripecias
ne vá passar ¡la mar!

Un jorn jugant als toros
en Pau y sos companys,
lo qui feya de fiera
vá ferli un set de pam,

Veyentla així esquinsada
difícil d' adobar,
en Pau, dántse'n á menos,
¡ingrat! l' arreconá.

Y com jo so 'l més nano
de tots los méus germans,
lo pare aviat vá dirme:

—Tú l' has de aprofitar.

Una mica escursada
y ab un qu' altre pedás,
la capa vaig posarme
y avuy la porto eucar.

Mes ¡ay! es tan tronada
y'm dona un ayre tal,
que eixir no puch ab ella
sens serne criticat.

Ahir quan lo méu avi
joyós la vá estrenar,
tothom li deya curro
y guapo y elegant.

Avuy que jo la porto
havent passat tants anys,
tothom se me la mira
rihent y criticant.

Y ab tants com la critican,
sent una infinitat,
lector, me pots ben creure...
¡¡vingú me 'n dona cap!!

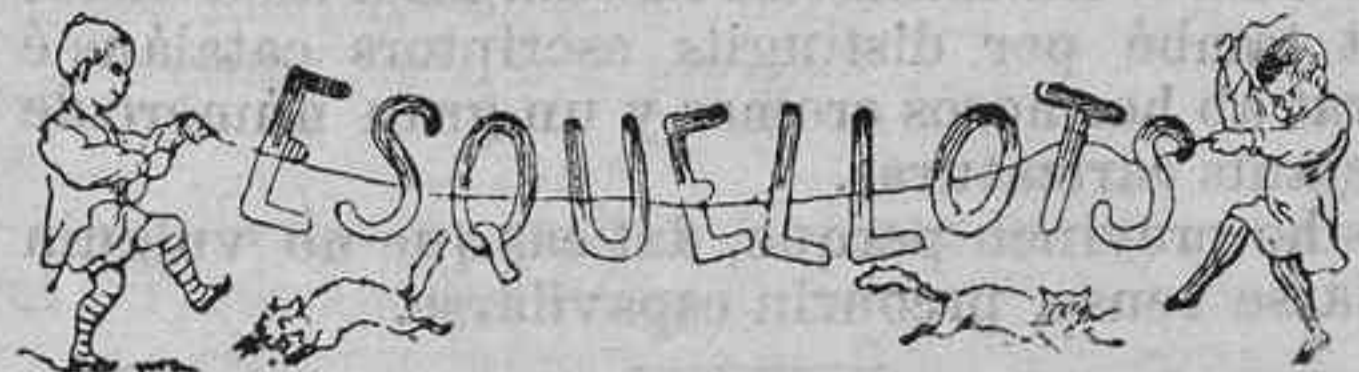
FRANCISCO ROSSELL.

COSTÚMS DE MADRIT.—Café económic

—Chico, está jaciendo un frio
que no se puede aguantar...

—¡Precisamente! Por eso
te convido á refrescar.

L' arrós municipal, per alguns que se 'n ali-
mentan, está á punt de acabarse.

Se diu que la cassola ja no tornarà al foeh.

Y aquesta es la causa de qu' en aquests últims
días, á la Casa Gran reyni la més espantosa desa-
nimació.

*
* *

No succehia aixís avants de la crisis política.
Encare hi havia allí qui gallejava.

Per cert que una de las últimas notas més pin-
torescas y dignas de ser conmemoradas, vá donar-
la 'l Sr. Vigo, á propòsit de la célebre qüestió dels
carruatjes.

Lo Sr. Carreras vá demanar que se suprimís l'
abús dels carnets, ab los quals alguns regidors que
tenían la poca aprensió de usarlos, podían anar
sempre en cotxe á expensas de la Pubilla.

Y vá alsarse 'l regidor del Poble Sech, y vá dir
ab molt salero:

—Los coches son necesarios. Los regidors els
ne essitan per persegui 'l matute.

Fins los empleats de la Casa que, com de costum,
ocupavan la tribuna pública, varen posarse á riure
al escoltar aquesta bona surtida del regidor sub-
terrani

Quan eran los obrers que feyan huelgas se preñian midas extraordinarias, y ¡ay de aquell ó aquells que coartessin la llibertat agena, impeditint als esquiroles de anar á la fábri-ca!

Prompte queya sobre ells la policia ó la forsa pública: lligats com uns Cristos eran duts á la preso: algunas vegadas se 'ls subjectava als trámits sumaríssims de un consell de guerra, y al final de tot, qui gemegava ja havia rebut.

*
**

Ara figúrinse que l' Universitat es una fábri-ca, com realment ho es: una fábri-ca de ciencia.

Figúrinse que 'ls estudiants son treballadors y 's divideixen en dos bandos: los esquiroles, que volen anar á l' aula, y 'ls huelguistas, que desitjan fer festa á tota costa.

Figúrinse, finalment, que ab motiu de aquesta divergencia de criteri, hi ha coaccions, amenasas, fins atropellos y tot.

¿Qué fá la policia? ¿Qué fá la forsa pública?

*
**

Un obrer qu' estava mirant los últims succes-sos escolars, deya ab rahó:

—Está vist: en aquest mon hi ha una justicia especial pèls que portém brusa, y un' altra justicia molt distinta pèls que portan pessa llarga.

La fira de Santa Llucia 's presentá aquest any sumament animada.

Eran molts los pares y sobre tot las mares que acompanyavan als séus fillets á firarse.

Los més, adquirían casetas de cartró.

¡Fins en las criaturas més ignocents s' ha de observar l' ambició prematura deser propietaris de una casa!

Sens perjudici de parlarne més tart ab l' exten-sió deguda, avuy dech anticiparlos la noticia de la sortida á llum del nou poema de Apeles Mestres, titulat *Estiuhet de Sant Martí*.

Es tal vegada l' obra més sentida, més expontá-nea, més primorosa del celebrat poeta-artista.

Crech que ha de bastar aquesta indicació suma-ria perque sentin tot seguit l' ànsia de sabore-jarla.

Molta gent va acudir diumenje al moll immediat á la Casa de Máquinas, ahont estava atracat un barco suech, á bordo del qual hi ha un os ensines-trat, qu' efectúa totas las maniobras marineras ab una seguretat y un aplóm admirables.

Passant per allá á la vora vaig sentir á un curios que preguntava:

—¿Qué fa tanta gent reunida?

A lo qual va respondre un barquiller:

—Res: fa l' os.

No diguin que 'l país está mal.

Tothom viu divertidíssim, inclús los que 's dedi-can á alleugerir las butxacas agenas.

L' altre dia un metje va trobarse á faltar una cartera que duya al infern de la levita.

Pochs dias després la tal cartera li era tornada de una manera misteriosa, contenint un paperet que copiat á la lletra deya lo següent:

«Supocán Califará falta la Cartera y la tornu. als deu durus masquedu de propina. Unaltra dia fasi al favor de portarni mes. No fa mecha po portarne tans poets. Asta otra.»

Lladres aixís no sabrán ortografia; pero lo qu'es de bona sombra 'n tenen.

Llegeixo en la *Unió mercantil* de Málaga:

«Un emigrat malaguenyo qu' en lo districte de Valez sigué regidor molt temps, s' ha contractat de bailari en un café cantant de Buenos Ayres, ahont actualment está ballant tot los tangos haguts y per haver.»

¡De regidor á bailarí!

¡Vaji aixó per certs tipos que de bailarins han arribat á regidors!

Un nou paper de fumar ha vingut á aumentar lo gran número de marcas que 's disputan la pre-ferencia dels fumadors.

Se titula *Papel de helenina* y es molt bé. L' Aca-demia médico-farmacéutica 'l recomana, per ser l' helenina un alcoloide que s' aplica ab éxit á las malalties del aparato respiratori.

En una paraula, es un paper aquest que 'l crech destinat á fer molt *bon paper*.

En cap administració de Loterías ja fa alguns dias que no 's troba ni un trist décim de la Rifa de Nadal.

Es ¡ay! un pobre consol lo veure que avuy en dia se alimenta l' espanyol de las truytas que somia!

Llegeixo:

«Ha experimentat una notable millora en la do-lencia que l' aqueixa 'l digne prelat de aquesta diócesis, havent permanescut ahir tarde algunas horas fora del llit.»

Y com al llevarse devía poder cargolarhi ja al-gun cigarrillo, li donem la enhorabona, no sols com á feligrossos sino com á fumadors.

Un actor representant una coneguda comedia feya d' inglés; pero per més que s' esforsava, no podia acabar de apropiarse l' accent típic dels fills de la Gran Bretanya, quan s' empenyan en par-lar espanyol.

Y un espectador vá dir:

—Vaya un inglés més manso... De fixo que no ha deixat may quatre duros á ningú.

L' *Almanach de la Esquilla de la Torratxa* pera l' any 1893 ab treballs literaris deguts á més de 130 autors distints y ab hermosos dibuixos per 85 artistas diferents ha tingut l' éxit de cada any.

En pocas horas se n' ha anat casi tota l' edició.

Una vegada més doném las gracias al públich per la bona acullida que 'ns dispensa.

*
**

Lo dia 22 del present mes indefectiblement sor-tirá á llum l' *Almanach de la Campana de Gracia*, escrit també per distingits escriptors cataláns é ilustrat ab hermosos cromos y un grau número de xispejants caricaturas.

Els ho previnch perque, dat cas que no vulguin quedarse sense, precourin espavilarse.

L' escena á París.

Un gran número de muts varen reunir-se pera celebrar dignament lo 180 aniversari del natalici ee son immortal benefactor l' abat L' Epée.

Una de las festas que vá cridar més l' atenció sigué un ápat suculent, al qual feren honor cente-naris de muts.

Y als postres se pronunciaren los corresponents brindis.

¿S' estranyan de que 'ls muts puguin pronun-

ciar discursos y discursos eloqüents per anyadidura?

Los muts en aquest scassos se valen de signos.

Y cap discurs com lo pronunciat per medi de signos pot arribar á tenir més propiament l' eloqüencia del silenci.

Hem tingut lo gust de saludar al notable pintor catalá D. Matéu Balasch que acaba de arribar de Roma.

Sabém qu' en bréu exposará en lo Saló Parés algunas obras y distints estudis que ha fet en aquella artística capital.

Per últim lo Sr. Aléu ha dimitit lo càrrech de comandant de la guardia municipal.

—Es una lástima que haya dimitit!...—deya un Gutiérras. —Porqué vamos á ver ¿quién tendrá ahora valor para repartir bufas al público?

* * *
Y á propòsit de l' afició peguissera de molts municipals en aquests últims temps, deya un guardia ab molta ingenuitat:

—No saben por qué pegamos? Para dar ganancia á las farmacias... ¡Como nuestro comandante es apotecaril!...

Lo carrer de Canals, que seguía després del carrer de Conde del Asalto, ha sigut declarat continuació de aquest últim, rebent, per consegüent, lo nom de Conde.

—¡Ho sento!—deya un vehí de aquell carrer.—Perque ara, ab l' excusa de que l' han ennoblit, l' amo de la casa es molt capás de apujarnos lo lloguer.

Diuhen de Nápol, que un tenor desgraciat, que vá perdre la véu completament, no tenint cap medi de viure, vá solicitar y obtenir una plassa de butxi.

¡Y lo qu' es la costúm del home!

Quan executava un reo, en lo moment precís de arrebatarli l' existencia, l' saludava ab aquells famosos compassos del Barbero:

—Buona sera, mio signore...

Ara 'ls metjes acaban de descobrir que 'l fósforo es un dels agents més poderosos de la vida.

Las célebres injeccions de Brown Secquard, que 'l seu autor destinava á rejuvenir als vells, tornantlos la forsa y 'l vigor perduts, suposan los metjes aludits que poden ser sustituhidas ab ventatja pèl fósforo.

De manera que 'ls que s' envenenan consumint fósforos, en realitat moren de un excés de vida.

Vels' hi aquí perquè ara 'l govern espanyol l' ha donada per estancar los mistos. Segueix la teoria dels metjes partidaris del fósforo: s' hi busca la videta.

LA FLORISTA

—¿No tens violas?—No es temps ara.

—¿Ni una poncella?—¡Tampoch!

¿Poncellas?... Per més que busqui, no 'n trobará cap en lloch.

Un pobre cego vá casarse ab una dona, la qual al poch temps li donava molt mala vida.

—¿Y per qué t' hi casavas?—li varen preguntar. Y ell vá respondre:

—Perque l' estimava cegament.

—¿Y vols dir que ara no l' estimas?

—Lo qu' es ara no la puch veure.

Un advocat que tracta de treure tot lo partit possible del exercici de la séva carrera, vá á visitar á un prés, acusat de robo, que li ha demanat que tingui la bondat de defensarlo.

—A mi ja m' ho pot contar tot—comensa dihent l' advocat al prés.—¿Vosté es realment autor del delict de que se l' acusa?

Lo prés:—Casi, casi que sí.

—Está bé: ¿y á quant ascendeix poch més ó menos l' import de lo robat.

—A una friolera... Si hasta fá fástich que á un home, per una patarata aixís l' agafin...

—Contesti á la pregunta: ¿á quant ascendeix?

—A unas trenta pessetas.

—¿Y res més?

—Res més, jo li juro, res més.

L' advocat alsantse:—En aquest cas, busquis un altre defensor. Ab sis duros no n' hi ha ni per tinta.

Al baixar l'altre dia un amich méu l'escala de casa séva, sorprén al porter á punt de obrir un telegrama, á pesar de lo qual, sense inmutarse lo més mínim, li diu:

—No pot venir més á temps: acaban de portar aquest telégrama per vosté.

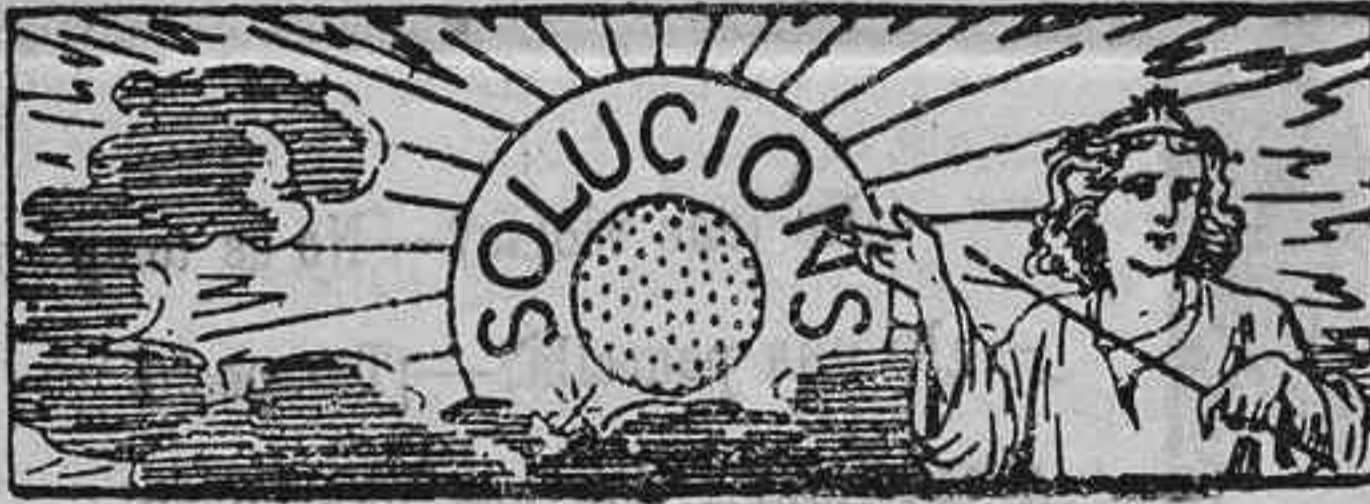
—Y á pesar de venir per mi, vosté l'estava obrint.

—Naturalment: volia veure si valia la pena ó no de pujarli al pis desseguida.

Entre pare y fill:

—Eduardo, escolta y procura no olvidar may més las mévas paraulas. Ja veus qu'en dos mesos escassos m'has costat la friolera de déu mil pessetas. Es ja temps de que posis una mica d'entiment y acabis de una vegada de fer disbarats... ab los méus diners.

—Papá: si jo derrotxo 'l téu capital es perque no 'n tinch de méu, y ademés penso una cosa, y es que, havente costat tant treball de guanyar, no voldrás derrotxarlo tú mateix.

A LO INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Can-so-ne-ta.*
- 2.ª ID. 2.ª—*A-ri-ba-u.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Mestre—Termes.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Isabel la Catòlica.*

LÓGICA RURAL

—¡Sembla mentida que 'ls porchs hajan de ser més considerats que las personas! Passo jo sol péi portal, y ningú 'm diu res; pero passo ab aquests animals... y desseguida hi ha sis ó set burrots que 'm voltan.

5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Blanqueria.*

6.ª TERS DE SÍLABAS.—Z U R B A N O
B A S S E T A
N O T A R I

7.ª INTRÍNGULIS.—*Vaca.*

8.ª GEROGLÍFICH.—*Com més set tens, més béus.*

XARADA

I

(LO COMPTE FERROBULLENT.)

A mon apreciat amich lo jove xaradista Joseph Asmarats.

L'altre dia 's passejava pel jardí tranquilament, lo compte Ferrobullent, quan va sentir que cantava una *hu-dos-tres* molt grossa dèssota d'un taronger.

—¡Qui cantal!—exclamá 'l guerrer clavant á terra una cossa.

Veyent que no contestavan, vá cridar tot enfadat á n'en *Tres-dos*, son criat, y á tres més que ab ell parlavan.

—Apreciadíssims guerrers: qui 'm porti aquest cantador que fá rato mou remor amagat pels tarongers, jo 'ls hi prometo des'ara que n'estaré tant content, com si en eix precis moment aquest *hu* gros de la cara. me saltés tot en rodó.

¿No n'hi ha cap entre tots quatre que ab 'quest ximple 's vulgui batre? ¿No hi ha ningú?

—Si senyó—exclamá encés com un bitxo lo seu criat, dantli 'l bras mentres *prima-tres* lo nas —Ja qu'es aquest un capritxo de vos, vos juro desd'ara portarvos dins breus instants lligat de peus y de mans aquest fulano.

—Prepara— diu lo compte desseguida á un d'ells—lo tallador; puig vull que aquest cantador no canti més en sa vida.

Tres-dos fa rato qu'es fora y 'l compte impacient está fins que cansat d'esperá crida á un d'allí á la vora y li diu que ben aviat recorri tot lo jardí ja que més no pot sufrí la tardansa del criat.

Lo guerrer boy tremolant arriba molt groch y trist, y esplica tot lo que ha vist á n'el seu amo, plorant.

—Vostre criat—diu—es mort.

—¡Cóm, es mort!—lo compte crida.

¿Qui li ha robat la vida?

—Un tip de riure, senyor.

Al arribar jo á n'allí ja feya 'ls darrers sanglots...

—¿Y no ha dit res?

—Si, tres mots:

¡¡¡JA HA SORTIT!!! ¡¡¡JA HA SORTIT!!!

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA L' ANY 1893

Escrit pels més notables escriptors de Catalunya, ab número de més de

130 firmas

Ilustrat per 84 artistas de Barcelona y fora, ab més de

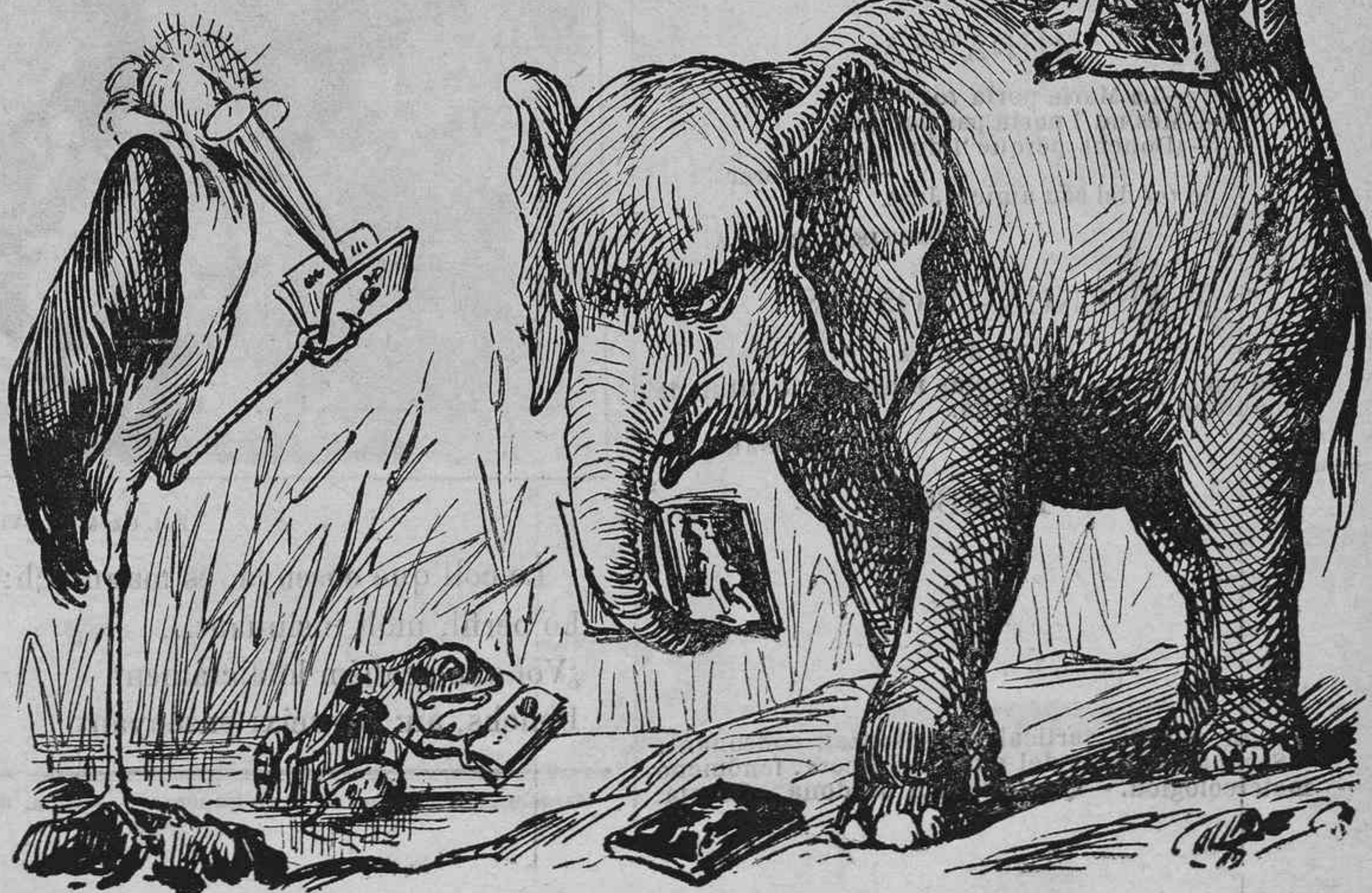
300 grabats

MAGNÍFICA CUBERTA AL CROMO

Forma un tomo en octau major, de unas 200 páginas

Preu: UNA pesseta

Está agotantse la edició

DISTRACCIÓNS CASULANAS

LA SOMBRA DEL CISNE

Aquí no hi ha cap secret: basta colocar lo bras esquerra y la má dreta en la posició dibuixada, entre la llum y la paret, y 'l resultat apareixerá instantáneament.

«Mireu lo cantadó aquí.»

—Y l' heu vist?

—Si, molt ben pres

ab la ma ell lo portava.

Senyor, aquell que cantava era sols una *hu-dos-tres*.

J. T. Y R.

II

Prima es nota musical, lo mateix es la *segona*, *tersa* negació rodona y nom de un joch lo *total*.

B. SNEROLL.

MUDANSA

—La Maria porta *tot*

—Mes no 'l porta pas per gust.

—¿Donchs perque 'l dú?

—Per cobrar

lo *tot* del séu amich Just.

DIUMENJE BARTROLA.

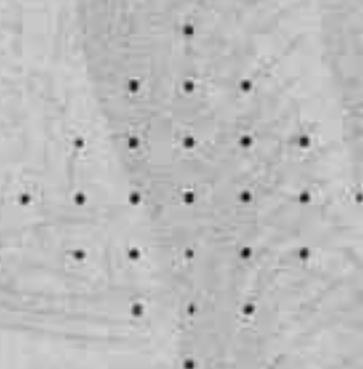
TRENCA-CLOSCAS

DO RE SOL LA

Formar ab aquestas notas musicals lo titul de un aplaudit drama castellá.

A. LLEONART.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant. —Segona: element del globo. —Tercera: fenómeno metereològich. —Quarta: nom de dona. —Quinta:

cárrech públich.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

B. LLORENS COLLELL.

GEROGLÍFICH

×

GUAR

dilluns dimars

dimecres

PA

LI

IO

GASSET.

FILLAS DE EVA

Fot. Gzekely,—Viena

Lo coll que ensenya, es magnífich;
Lo perfil, molt insinuant...
¿Vol que acabém lo dictámen?
Donchs, au; segueixi ensenyant.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto, 63